

ὄραν μ. μ. θὰ παρέξω πρὸς ἀποτέφρωσιν, συμ-
φώνως πρὸς ὅλους τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, τὸν
νεκρὸν τῆς μακκρίτιδος πενθερᾶς μου, ἥτις ἀ-
πέβωσεν ἐν πίστει πρὸς τὸν Κύριον. Τὸ νεκρι-
κὸν φέρετρον ἐκτεθῆσεται παρὰ τὴν κάμινον.»

Ζυρίχη, 3 Αὐγούστου 1877.

Ὁ ἐν βαθείᾳ θλίψει γαμβρὸς
BRANDOLF LICHTLER.

Τὸ ἐκδοθὲν ἀρτίως γ' τεύχος τοῦ «Ἀθηναίου» περιέχει
ἕξ πίνακας σχεδιασθέντας ὑπὸ τοῦ φιλοπόνου ἀρχιτέκτο-
νος κ. Ε. Ζίλλερ καὶ παριστώνας τὰ σπουδαιότερα ἀντι-
κείμενα τοῦ ἐν Σπάτα ἀνευρεθέντος ἀρχαιολογικοῦ θησαυ-
ροῦ. Διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῶν πινάκων τούτων παρέχε-
ται εἰς τοὺς εἰδήμονας τῆς ἀρχαίας ἀσιατικῆς τέχνης, τῆς
τῶν Ἀσσυρίων ἰδίως καὶ Φοινίκων καὶ Αἰγυπτίων, ἀφορμὴ
ἢ ἀποφανθῆσι κατὰ πόσον συγγενέουσι τὰ τῆς Ἀττικῆς
ἀνευρεθέντα ἀρχαῖα πρὸς τὰ τῆς ἀσιατικῆς τέχνης ἔργα.
Οἱ ἐν λόγῳ πίνακες συνοδεύονται ὑπὸ ἐκθέσεως τῶν κκ. Σ.
Α. Κουμανοῦδη καὶ Ε. Καστόρη, ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὰ ἐ-
πόμενα: Σ. τ. Δ.

ΟΙ ΕΝ ΣΠΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΙ ΤΑΦΟΙ

καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἀνευρεθέντα.

Καθ' ὃν χρόνον ὁ κ. Σχλείμαν ἀνεκάλυπτεν
ἐν Μυκῆναις ἀρχαιοτάτους τάφους καὶ ἀνεύρι-
σκεν ἐν αὐτοῖς πολύτιμα καὶ πρωτοφανῆ τῆς
ἀρχαίας τέχνης ἔργα, κατὰ τὸν αὐτὸν ἢ τύχη ἀ-
νέδειξεν ἐν τῇ Ἀττικῇ τάφους συγχρόνους ἴσως
τῶν ἐν Μυκῆναις, περιέχοντα ἔργα τέχνης, κα-
τωτέρως μὲν ἀξία κατὰ τὴν ὕλην τῶν ἐν Μυ-
κῆναις, ἐξ ἴσου ὁμοῦς σπουδαῖα καὶ ἱκανὰ νὰ χύ-
σωσι φῶς εἰς τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους τῆς
Ἀττικῆς.

Ἐν τῇ μεσογαίᾳ τῆς Ἀττικῆς μεταξὺ τῆς
ἀρκτικοανατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Ἰμπετοῦ καὶ
τῆς θαλάσσης κεῖται ἐπὶ τινος λόφου τὸ χωρίον
Σπάτα. Πρὸς μεσημβρίαν τοῦ χωρίου τούτου
εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων λεπτῶν τῆς ὥρας ἐπὶ τοῦ
κατωφεροῦς τοῦ λόφου καταπεσοῦσα κατὰ τὸν
παρελθόντα ἀκρόθριον ἢ γῆ, ἤνοιξεν ὀπήν, δι'
ἧς κατελθόντες εἰς 5—6 μέτρων βάθος κάτοι-
κοι τοῦ ρηθέντος χωρίου, εὔρον τετράγωνον θά-
λαμον ἐντὸς τοῦ βράχου λελαξευμένον, καὶ πρὸς
τὴν ἀνατολικὴν τούτου πλευρὰν εἴσοδον εἰς ἕ-
τερον μικρότερον θάλαμον ὡσχύτως τετράγω-
νον, καὶ πρὸς ἄκρον τούτου εἴσοδον τρίτην μι-
κροτέρου θαλάμου. Ἐλέγετο δὲ εὐθὺς τότε, ὅτι
οἱ πρῶτοι καταβάντες εὔρον ἀρχαῖα πολύτιμα
πράγματα, ἃ ὁμοῦς ἔμειναν ἀφανῆ ἔκτοτε.

Τὸ συμβούλιον τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας,
ἅμα μαθὼν τὴν τυχαίαν ταύτην τῶν τάφων ἀ-
νακάλυψιν, ἔπεμψε τὸν κατὰ τὴν στερεὰν Ἑλ-
λάδα ἔφορον τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Π. Σταματά-
κην, ἐπανελθόντα τότε εἰς Ἀθῆνας μετὰ τὴν
διακοπὴν τῶν ἐν Μυκῆναις ἀνασκαφῶν οὗτος,
ἐλθὼν εἰς Σπάτα καὶ ἰδὼν, ἐβεβαίωσε τὴν ὑ-
παρῆν παναρχαίων τάφων ἐν τῷ ρηθέντι χωρίῳ
καὶ ἄλλοι δὲ μετ' αὐτὸν ἐπισκεφθέντες αὐτοὺς,
ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ τῆς τυχείας αὐτῶν ἐρεῦνης.
Τὸ συμβούλιον δὲν ὤκνησε νὰ διατάξῃ τὴν ἐ-

ρευνα ταύτην δαπάναις τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐ-
ταιρίας· ὅθεν λαθὼν προηγουμένως τὴν ἄδειαν
παρὰ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ χώρου ἐν ᾧ οἱ τάφοι,
κ. Μιχαὴλ Καλλιφρονᾶ, ὅστις πάνυ γενναιοφρό-
νος καὶ τὴν ἄδειαν ἔδωκε καὶ πᾶν δικαίωμά του
ἐπὶ τῶν ἀνευρεθησομένων παρεχώρησεν εἰς τὴν
ἐταιρίαν, ἤρξατο μετὰ τοῦτο τῆς ἐρεῦνης τῶν
τάφων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου
διὰ τοῦ κ. Π. Σταματάκη.

Ὁ ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἔμπειρος οὗτος ἐρευνητῆς,
γινώσκων ὅτι τοιοῦτοι τάφοι ἔχουσι συνήθως
εἴσοδον, ἀνοίξας πλησίον αὐτῶν τάφρον, ἀ-
νεῦρε τὴν εἴσοδον, ἣν καθάρισας ἀπὸ τῶν πολ-
λῶν χωμάτων, προσχώρησεν ἐφεξῆς εἰς τὴν πύ-
λην τοῦ μεγάλου τάφου, ἣν εὔρεν ἐκτισμένην μι-
κροῖς λίθους μετὰ ἀπλοῦ χρώματος καὶ ἄνω ἔ-
χουσαν ὀπήν, τὰς δὲ τῶν δύο ἄλλων τάφων ὁ-
λως ἀνοικτάς. Βεβαίως δὲ οὗτος ὅτι μεταξὺ τῶν
χωμάτων τῆς εἰσόδου καὶ τῆς κτιστῆς πύλης
τοῦ μεγάλου τάφου ἦς τὸν τοῖχον κατέλυσεν,
εὔρε πολλὰ λείψανα τέχνης ἀτάκτως ἐσκορπι-
σμένα, ἐκ χρυσοῦ μὲν ὀλίγα, πλείονα δὲ ἐξ ὕε-
λου καὶ ἐλέφαντος, ὀλίγα ἐκ χαλκοῦ καὶ ἀρ-
γύρου καὶ πηλοῦ, ἔτι δὲ ἀνθρακκας καὶ ὀστᾶ ἀν-
θρώπων.

Τὰ περιστατικὰ ταῦτα διήγειραν εὐθὺς τότε
τὴν ὑπόνοιαν ὅτι οἱ τάφοι οὗτοι ἠνοίχθησαν ἐν
ἀρχαίοις χρόνοις πρὸς ἀναζήτησιν θησαυροῦ καὶ
ὅτι πάλιν ἐκλείσθησαν. Ἡ εἰκασία αὕτη ἐβε-
βαιώθη ὕστερον ὅτε ἐξετάσθη μετὰ πάσης προσο-
χῆς τὸ ἐντὸς τοῦ μεγάλου τάφου χῶμα. Ἐν
μέσῳ τούτου ἀνευρέθησαν ὀστᾶ καὶ ἐν τέλειον
κρανίον ἀνθρώπου, ἀνθρακκας, διάφορα τῆς τέχνης
ἔργα, ἀνεμεμιγμένα ἐν τοῖς χῶμασι μόνον ἐν
τῇ βορειοδυτικῇ γωνίᾳ τοῦ τάφου ὑπῆρχε σχε-
δὸν ἀμετακίνητον χῶμα, ἐν ᾧ παρετηρήθη σῶμα
ἐκ τέφρας ἀνθρώκων μετὰ ὅστων κεκαυμέ-
νων, οἷον στῶμα εὔρεθη καὶ εἰς τοὺς τῶν Μυ-
κηνῶν τάφους, ὡς βεβαίως ὁ ἀνευρὼν ταῦτα κ.
Σταματάκης.

Ἢ ἐν προτέροις χρόνοις σύλησις τοῦ τάφου
τούτου ἐβεβαιώθη ἔτι μᾶλλον διὰ τῆς ἐρεῦνης
τῶν δύο παρακειμένων μικρῶν τάφων, ἐν οἷς ὁ-
λίγιστα καὶ εὐτελῆ πράγματα εὔρεθησαν με-
ταξὺ τῶν χωμάτων. Ἐἵπομεν ἀνωτέρω ὅτι τού-
τους ἔμα ἀνακαλυφθέντας ἀνηρέυνθησαν κάτοικοι
τινες τοῦ χωρίου, ἀλλὰ καὶ οὗτοι βεβαίως εἰ-
σιν ὅτι ὀλίγιστα πράγματα εὔρον ἐν αὐτοῖς. Ἡ σύ-
λησις λοιπὸν ἐγένετο ἐν ἀρχαίοις χρόνοις, ὅτε ἐπὶ
τῶν χρόνων τῶν Μακεδόνων καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπὶ
τῶν Ῥωμαίων ἐπεχείρησαν οἱ τότε τυμβωρῆχοι
τακτικῆν τῶν ἀρχαίων τάφων ἐξετάσιν καὶ σύ-
λησιν. Ἐντεῦθεν καὶ ἐν τῇ πρὸ ἐτῶν ἀνακαλυ-
φθείσῃ νεκροπόλει τῶν Ἀθηναίων, τῇ παρὰ τὴν
εἴσοδον τῆς πόλεως ἐκ Πειραιῶς, ἀνευρέθησαν
τινες τάφοι ἠνεωγμένοι καὶ σεσυλημένοι ἐν πολὺ
προγενεστέροις χρόνοις.